

THÔNG TIN TÓM TẮT VỀ NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI CỦA LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NCS: Đỗ Hương Quỳnh

Mã NCS: NCSD12328

Ngành: Kế toán

Mã ngành: 9.34.03.01

Tên đề tài: Kế toán trách nhiệm trong các doanh nghiệp thuộc Tập đoàn Dệt may Việt Nam (Vinatex)

Người HDKH: GVHD 1: TS. Nguyễn Tuấn Anh

GVHD 2: TS. Bùi Thị Thu Hương

Bộ môn sinh hoạt chuyên môn: Bộ môn Kế toán quản trị

Những đóng góp mới của Luận án:

Thứ nhất, luận án làm rõ cách tiếp cận “mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm” trong doanh nghiệp. Luận án phân biệt giữa “nội dung kế toán trách nhiệm” và “mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm”. Trong đó, nội dung kế toán trách nhiệm là các cấu phần của hệ thống kế toán trách nhiệm; còn mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm được hiểu là mức độ doanh nghiệp thiết kế, triển khai và sử dụng các cấu phần này trong quản trị nội bộ. Cách tiếp cận này giúp luận án không chỉ dừng ở việc mô tả các nội dung kế toán trách nhiệm, mà tập trung nghiên cứu mức độ các nội dung đó được vận hành trong thực tiễn doanh nghiệp.

Thứ hai, luận án xác lập khung tiếp cận tích hợp giữa năm cấu phần kế toán trách nhiệm và bốn loại trung tâm trách nhiệm. Năm cấu phần được sử dụng để phân tích kế toán trách nhiệm gồm: phân định trung tâm trách nhiệm; lập dự toán theo trung tâm trách nhiệm; thu thập, xử lý và phân tích thông tin; lập báo cáo trách nhiệm; và đánh giá hiệu quả hoạt động theo trung tâm trách nhiệm. Các cấu phần này được cụ thể hóa theo bốn loại trung tâm trách nhiệm, gồm trung tâm chi phí, trung tâm doanh thu, trung tâm lợi nhuận và trung tâm đầu tư. Khung tiếp cận này giúp kế toán trách nhiệm được xem xét không chỉ như một quy trình quản trị chung, mà còn gắn với quyền hạn, trách nhiệm và phạm vi kiểm soát của từng loại trung tâm trách nhiệm.

Thứ ba, luận án làm rõ thực trạng áp dụng kế toán trách nhiệm trong bối cảnh đặc thù của các doanh nghiệp thuộc Tập đoàn Dệt may Việt Nam. Kết quả nghiên cứu cho thấy kế toán trách nhiệm trong các doanh nghiệp thuộc Vinatex đã được triển khai ở mức nhất định nhưng chưa đồng bộ giữa các cấu phần và giữa các loại trung tâm trách nhiệm. Các nội dung gắn với trung tâm chi phí, kiểm soát chi phí, lập dự toán chi phí, thông tin tài chính, báo cáo tác nghiệp và đánh giá định kỳ được thực hiện rõ hơn. Trong khi đó, các nội dung gắn với trung tâm doanh thu, trung tâm lợi nhuận, trung tâm đầu tư, thông tin phi tài chính, báo cáo phản hồi và đánh giá theo nguyên tắc kiểm soát được còn hạn chế. Kết quả này làm rõ hơn đặc điểm vận hành kế toán trách nhiệm trong bối cảnh doanh nghiệp tập đoàn dệt may có nhiều cấp quản lý, nhiều đơn vị thành viên và nhiều khâu trong chuỗi giá trị.

Thứ tư, luận án cung cấp bằng chứng thực nghiệm về các nhân tố ảnh hưởng đến mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm trong phạm vi mẫu khảo sát. Kết quả nghiên cứu cho thấy các nhân tố có ý nghĩa thống kê đối với mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm gồm: trình độ nguồn nhân lực kế toán - quản trị, chi phí tổ chức kế toán trách nhiệm, mức độ cạnh tranh thị trường và mức độ áp dụng công nghệ. Đồng thời, các nhân tố như phân cấp, phân quyền; quy mô và đặc điểm doanh nghiệp; môi trường pháp lý và chính sách kinh tế chưa có ý nghĩa thống kê trực tiếp trong mô hình. Kết quả này góp phần phân biệt giữa các điều kiện nền tảng và các nhân tố giải thích trực tiếp sự khác biệt về mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm giữa các doanh nghiệp trong phạm vi nghiên cứu.

Thứ năm, luận án kết nối kết quả phân tích thực trạng với kết quả định lượng để đề xuất giải pháp hoàn thiện kế toán trách nhiệm. Các giải pháp của luận án không được xây dựng theo hướng liệt kê chung, mà xuất phát từ hai nhóm căn cứ: những hạn chế trong thực trạng áp dụng các cấu phần kế toán trách nhiệm và kết quả phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm. Theo đó, hạn chế ở từng cấu phần là cơ sở xác định nội dung giải pháp, còn các nhân tố có ý nghĩa thống kê là cơ sở xác định điều kiện ưu tiên khi triển khai giải pháp.

Thứ sáu, luận án đề xuất hệ thống giải pháp hoàn thiện kế toán trách nhiệm theo hướng vừa nâng cao mức độ áp dụng, vừa nâng cao chất lượng vận hành. Hệ thống giải pháp tập trung vào hoàn thiện phân định trung tâm trách nhiệm, lập dự toán, tổ chức thông tin, lập báo cáo trách nhiệm và đánh giá hiệu quả hoạt động theo trung

tâm trách nhiệm. Đồng thời, các giải pháp được cụ thể hóa theo từng loại trung tâm trách nhiệm và gắn với các điều kiện triển khai như nguồn nhân lực kế toán - quản trị, chi phí tổ chức hệ thống, mức độ ứng dụng công nghệ và khả năng đáp ứng áp lực cạnh tranh. Luận án cũng đề xuất phân nhóm doanh nghiệp theo điều kiện triển khai, lộ trình thực hiện, chỉ tiêu đo lường kết quả và bộ mẫu biểu minh họa nhằm tăng tính khả thi khi vận dụng trong thực tiễn.

Tóm lại, điểm mới của luận án thể hiện ở việc tiếp cận kế toán trách nhiệm thông qua biên trung tâm là mức độ áp dụng kế toán trách nhiệm; nhận diện mức độ này qua các cấu phần của hệ thống kế toán trách nhiệm; cụ thể hóa theo từng loại trung tâm trách nhiệm; giải thích sự khác biệt về mức độ áp dụng bằng các nhân tố ảnh hưởng; và chuyển hóa kết quả nghiên cứu thành hệ thống giải pháp phù hợp với đặc điểm của các doanh nghiệp thuộc Tập đoàn Dệt may Việt Nam.

Hà Nội, ngày tháng năm

NGƯỜI HDKH

NGHIÊN CỨU SINH

Thứ nhất

Thứ hai

TS. Nguyễn Tuấn Anh

TS. Bùi Thị Thu Hương